Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Viite: HE 86/2024 vp

Keskuskauppakamarin lausunto hallituksen esityksestä laeiksi Teollisuustuki Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä sekä Suomen Teollisuussijoitus Oy -nimisestä valtionyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarin kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi Teollisuustuki Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä sekä Suomen Teollisuussijoitus Oy -nimisestä valtionyhtiöstä annetun lain muuttamisesta (HE 86/2024 vp). Pyydettynä lausuntonaan Keskuskauppakauppakamari kiittää esittää kunnioittavasti seuraavan.

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtion kotimaista pääomasijoitus- ja yritysrahoitustoimintaa tehostetaan keskittämällä Business Finland Venture Capital Oy, Oppiva Invest Oy ja Ilmastorahasto Oy osaksi Suomen Teollisuussijoitus Oy:tä. Uudelle toimijalle annetaan nykyistä vahvemmin talouden kasvuun ja uudistumiseen sekä investointien edistämiseen keskittyvä teollisuuspoliittinen tehtävä. Annetulla hallituksen esityksellä toimeenpantaisiin kyseinen kirjaus.

Keskuskauppakamari toteaa, että uuden sijoitusyhtiön perustamisella voidaan saavuttaa etuja verrattuna neljän erillisen yhtiön toimintaan. Hallituksen esitysluonnokset tarjoavat hyvät puitteet uuden konsernin toiminnalle. On luontevaa, että Teollisuussijoitus Oy keskittyy edelleen markkinaehtoiseen sijoitustoimintaan, jonka lisäksi konsernissa on tytäryhtiö, joka voi myöntää valtiontukimuotoista rahoitusta. Konsernin käytännön toiminnan kannalta omistajaohjaus ja yhtiön strategia ovat tärkeässä roolissa. Hallituksen esityksen perustelut viitoittavat kattavasti konsernin tulevaa toimintaa.

On huomattava, että yhtiöiden liittäminen nykyiseen Teollisuussijoitukseen ei tuo olennaisesti lisää vapaita pääomia, sillä niiden pääomat ovat valtaosin sidottu ja esimerkiksi Ilmastorahastolle osinkotuloa tuottaneet osakkeet on palautettu Valtioneuvoston kanslian omistajaohjaukseen. Näin ollen kehysriihessä keväällä 2024 linjattu yhteensä 300 miljoonan euron pääomitus vaalikauden aikana on välttämätön, jotta uusi Teollisuussijoitus-konserni pystyy vastaamaan laajentuvista tehtävistään. Keskuskauppakamari korostaa, että konsernin pääomahuollosta on huolehdittava myös jatkossa.

Uuden konsernin teollisuuspoliittisessa erityistehtävässä korostuu kiristynyt kansainvälinen kilpailutilanne, jossa erityisesti puhtaan siirtymän sekä joidenkin muiden

toimialojen investoinneista kilpaillaan Yhdysvaltojen ja Euroopan välillä sekä EU:n sisällä valtiontukien avulla. Toimintaympäristöön heijastuvat myös geopoliittiset jännitteet sekä rahoitusmarkkinoiden tilanne, jossa rahoituksen saatavuus investointeihin on vaikeutunut ja kustannukset nousseet.

Teollisuussijoitus Oy paikkaa osaltaan Suomen kilpailijamaihin verrattuna keskeistä takamatkaa pääomien saatavuudessa. Keskuskauppakamari katsoo, että uuden sijoitusyhtiön on jatkettava nykyisen Teollisuussijoituksen merkittävää roolia markkinaehtoisena pääomarahastosijoittajana. Rahastosijoittamisen etuna on valtion kannalta sijoittaminen useampiin yrityksiin ja näin hajautettu riski, sekä yksityisen rahoituksen vivuttaminen rahoituskierrosten myötä. Teollisuussijoituksella on merkittävä rooli suomalaisten pääomarahastojen ankkurisijoittajana, jonka mukana olo helpottaa myös ulkomaisten sijoittajien hankintaa suomalaisiin pääomarahastoihin. Keskuskauppakamari katsoo, että suomalaisen pääomasijoitusmarkkinan toimivuuden kannalta on tärkeää, että Teollisuussijoituksella on tällainen ankkurisijoittajan rooli jatkossakin.

Lähitulevaisuudessa uusi sijoitusyhtiö on nähtävä osana Suomen keinovalikoimaa kiristyvään kansainväliseen kilpailuun vastaamiseksi. Markkinaehtoisen rahoituksen avulla voidaan vastata rahoituskapeikkoihin ja jakaa riskiä. Lisäksi tytäryhtiön myöntämä valtiontukimuotoinen rahoitus, kuten markkinoita paremmin ehdoin myönnettävä laina voi olla julkisen talouden kannalta suoria tukia parempi ratkaisu. Konsernin toiminnan pääpainopisteen on kuitenkin oltava markkinaehtoisessa rahoituksessa ja valtiontukimuotoisen rahoituksen markkinoita vääristävä vaikutus on huomioitava.

Teollisuussijoitus-konserniin yhdistyvä Ilmastorahasto on pystynyt toimintavuosiensa aikana ottamaan tärkeän roolin suomalaisten ilmastoratkaisuja kehittävien kasvuyritysten teollisen skaalautumisen ja kansainvälistymisen tukena. Rahaston myöntämä rahoitus on ollut markkinaehtoista. On perusteltua, että uuden konsernin strategiassa ja omistajaohjauksessa huomioidaan jatkuvuus Ilmastorahaston työlle. Teollisuussijoitus-konsernilla voi olla merkittävä rooli Suomen ilmastokädenjäljen vahvistamisessa, joka on myös pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa asetettu tavoite.

Teppo Säkkinen
Johtava asiantuntija
Keskuskauppakamari